

Molenmakerij Wilten

Adelaarstraat 30 3514 CE Utrecht Telefoon 030-2717352
Kamer van koophandel te Utrecht nr. 30079357
Bankrelatie R.A.B.O. rek.NL56RABO030.21.53.853.

Onderwerp: reactie op Uw schrijven
van 2 februari 2018
Kenmerk: 5096436

. Gemeente Utrecht
Afdeling Vastgoedbeheer
t.a.v. de directie van de restauratie
Molen "Rijn & Zon"
Postbus 8406
3503 RK Utrecht

10 Mei 2018
Utrecht,

"Toezicht zonder inzicht leidt tot uitspraak zonder uitzicht!"

Geachte directie van de restauratie Molen "Rijn & Zon",

Hierbij reageer ik zowel op Uw brief van 2 februari 2018, met Uw kenmerk 5096436, als ook het gesprek dat wij hadden in het Stadskantoor Stadsplateau 1.

Reeds voor de gunning van de restauratie heb ik U in een brief van 12 April 2015, mede gedeeld dat het bestek door Advies bureau Groen een draak van een werkstuk is waar met goed fatsoen geen verwachtingen aan kunnen worden gesteld. Ik heb U daar vooraf voor gewaarschuwd, want een gewaarschuwd mens telt immers voor twee.

Het lijkt mij dan ook goed dat ik wat feiten op een rij zet, zodat U ook meteen mijn irritatie zult begrijpen.

Wanneer ik het over "Mijn molen" heb bedoel ik dit natuurlijk niet bezittelijk. Maar een molen waar ik tot nu toe 30 jaar lang mee gewerkt heb en waarin ik met eigen middelen zo'n € 25.000,00 heb geïnvesteerd, wordt je eigen,voel je je verantwoordelijk voor. Uit liefde voor het monument neem ik het op voor deze molen, omdat deze laatste historische molen van de stad Utrecht beter verdient dan het thans door U geleverde resultaat. Als de stad niet meer om de molen geeft wie dan nog wel?

Het is triest te moeten zien wat er de afgelopen tijd onnodig is misgegaan bij de restauratie. Om te beginnen staat er in het bestek over de geschiedenis van de molen, dat na 1980 de molen stil kwam te staan, en de molen op vrijwillige basis bemalen werd.

Dit is feitelijk onjuist. Volgens het contract dat in 1987 door U is opgesteld en door mij ondertekend is verplicht ik mij om op bedrijfsmatige wijze ambachtelijk te malen, compleet met een inschrijving bij de Kamer van Koophandel. De woning in de molen is een dienstwoning. Dit houdt in dat wanneer ik stop met mijn bedrijf ik ook het woonhuis moet verlaten. Dus hoezo malen op vrijwillige basis?

Molenmakerij Wilten

Adelaarstraat 30 3514 CE Utrecht Telefoon 030-2717352
Kamer van koophandel te Utrecht nr. 30079357
Bankrelatie R.A.B.O. rek.NL56RABO030.21.53.853.

Op de kijkdag voor de inschrijving waren er een zevental goed bekend staande molenmakerijen geïnteresseerd in het werk waaronder ik zelf. Geen van die bedrijven heeft zich gewaagd aan de inschrijving.

Slechts een aannemersbedrijf, dat ook aan molens timmert had als enige een prijs gemaakt bij de inschrijving. Dit had natuurlijk bij de directie/ management toch op zijn minst een belletje moeten doen rinkelen. Maar nee

Het is dat de firma Groen, Uw advies bureau, die een goede verstandhouding heeft met molenbouwer De Jong, hem tot twee maal toe gevraagd heeft om alsjeblieft een prijs te maken, ten einde tot een oplossing te komen.

Daar zijn orderportefeuille mede door Adviesbureau Groen gevuld is, heeft hij uiteindelijk een niet concurrerende prijs gemaakt, en heeft zich, door de afhankelijkheidspositie waar in hij zich al geplaatst had, laten lijmen.

Het gevolg was, precies waarvoor ik U vooraf heb gewaarschuwd in mijn brief van 12 April 2015, dat hij slechts als arbeidskracht werd ingehuurd door het management van de Gemeente Utrecht.

Het resultaat van de restauratie is dan ook navenant.

Daar ik tot op heden nog steeds geen kopie heb ontvangen van het rapport van de Monumentenwacht, dat in het voorjaar van 2017 is opgemaakt, heb ik zelf maar eens enkele zaken opgeschreven die mij opgevallen zijn bij de mislukte overdracht.

1. De drie stellingdeuren zijn constructief verkeerd gemaakt. Dit hadden 3 oudhollandse opgeklampte deuren moeten zijn met doorlopende klampen en tussen gewerkte spiegelklampen. Wat geleverd is zijn drie aannemers deuren die niet in een molen thuis horen. Bovendien ontbreekt de waterlat boven het raam waardoor het regenwater de deur in loopt bij regen.

2. Bij de bakgoot die op de stelling is gemaakt om het regenwater op te vangen van het muurwerk boven de stelling, is de afvoer op het hoogste punt van de goot gemaakt zodat het water over de zijanten heen loopt voordat het in de afvoer kan lopen. Bovendien is de goot niet voorzien van een houten bodem, waardoor vroeg of laat de bezoekers door de goot heen zullen trappen.

3. De stellingliggers zijn bij de restauratie inwaterend gelegd. Ook dit is niet goed gegaan. Hierdoor loopt al het regenwater dat van de stelling komt niet van de molenromp af, maar naar de molenromp toe. Bij een goed gemaakte stelling loopt het regenwater naar de buitenkant van de stelling, en is er helemaal geen goot nodig! Bovendien heeft men de fout gemaakt de stellingliggers los in de muur te leggen, waardoor bij het kruien of malen de stelling mee kan bewegen zodat op de hoeken van de velden de planken steeds opnieuw door gespijkerd zullen moeten worden ten einde het verband in het stellingdek te behouden.

De stellingdelen die bij de restauratie vernieuwd zijn, zijn niet geïmpregneerd, zodat zij als liggend werk geen lang leven beschoren zijn.

Molendmakerij Wilten

Adelaarstraat 30 3514 CE Utrecht Telefoon 030-2717352
Kamer van koophandel te Utrecht nr. 30079357
Bankrelatie R.A.B.O. rek.NL56RABO030.21.53.853.

4. Bij het gevlucht zijn de volgende fouten gemaakt.

Hoewel ik U er van te voren voor gewaarschuwd had om geen gegalvaniseerde en gedeelde roeden te nemen heeft U ook dat advies aan de kant geschoven, en heeft U er toch voor gekozen. Het gevolg is dat de molen nog steeds stil staat in afwachting van een nieuw gevlucht, vermoedelijk na de zomer van 2018.

En dan te bedenken dat men bij de inschrijving er van uit ging, dat de molen uiterlijk voorjaar 2016 klaar zou zijn!

Voor het houtwerk van het gevlucht heeft U voor bangkirai gekozen, een houtsoort die nota bene zinkt in water.

Een slechte keuze. Je zou juist een lichte, taaie en buigzame houtsoort zoals grenen, lariks of een Amerikaanse Pine soort moeten kiezen zodat de molen juist met de afnemende windvang ten gevolge van de hoogbouw in Utrecht, licht aanloopt.

Ook de constructie van de looplatten is opmerkelijk te noemen, daar deze ingekeept zijn op de hekstocken. Hierdoor is er onnodig veel kops hout gecreëerd met als gevolg inrotting.

In tegenspraak met het door U geschreven bestek zijn de kluften niet ingekeept in de voorzoom terwijl dit wel had moeten.

De voorzoom heeft geen sponning of een aerodynamische voorkant, maar is een lomp, veel te zwaar stuk tropisch hardhout. Men bedenke hier bij de invloed die de G kracht heeft op deze lompe massa tijdens het draaien.

De bordveren zijn verkeerd gemonteerd, en zitten bovendien een hekstock te laag waardoor de stormborden een afwijkende constructie hebben gekregen om de borden toch nog vast te kunnen zetten.

Wanneer U in het bestek zet "Restauratie" dan dient U daar dan ook naar te handelen en geen eigen creaties toe te passen die in strijd zijn met de traditie of haaks staan op het gebruik van de molen.

Het enige waar ik in de gehele restauratie inspraak in heb mogen hebben is of de jaloezieën weer terug zouden komen zoals die oorspronkelijk aanwezig waren. Ik heb U toen ook laten weten in de gesprekken hierover, dat ik akkoord was, maar dan wel in combinatie met van Bussel stroomlijnneuzen, daar de molen voor de restauratie gestroomlijnde fokwieken had, onontbeerlijk voor een molen midden in de stad.

Uw molen deskundige die zelf op een hobbymolen draait, die wel functioneel is, maar niet meer in functie is, in een vrij natuurgebied wel stroomlijn neuzen krijgt en een beroepsmolen midden in de stad nu na de restauratie wordt afgescheept met een wieksysteem uit 1600.

Hoe bizar wil je het hebben.

Bovendien als iemand deskundig is om een molen te kunnen bedienen, wil dat nog niet zeggen dat men dan ook verstand heeft om molens te kunnen restaureren.

Ik heb voor de bediening van de kleppen gevraagd deze in metaal uit te voeren, maar de leden van de directie hebben besloten deze toch (zoals in de experimentele fase in 1912) in hout uit te voeren,

Nog los van het feit dat alle liplassen verkeerd om gemaakt zijn, is ook het hout van de treklatten kromgetrokken en getordeerd, waardoor de bediening volledig is vast gelopen, zelfs

Molenaar Wilten

Adelaarstraat 30 3514 CE Utrecht Telefoon 030-2717352
Kamer van koophandel te Utrecht nr. 30079357
Bankrelatie R.A.B.O. rek.NL56RABO030.21.53.853.

zo zeer dat de stalen koppelstukken bij de spin volledig verbogen zijn en daardoor onbruikbaar zijn geworden.

Bovendien zijn de bouten verbogen, en de gaten in de hefbomen zijn zo uit gelubberd dat zij bijna door de strip heen gevreten zijn dankzij Uw houten bediening.

Het resultaat van tien dagen draaien.

In Uw brief van 2 februari 2018 stelt U dat een houten bediening wel kan, en dat mijn vrees voor een van achter invallende wind niet terecht zou zijn immers wanneer ik als een goed huisvader voor de molen zorg, kan de molen nooit verongelukken.

Gezien de kwaliteit van deze restauratie is dit een gospe.

5. Ook bij het vernieuwen van de windpeluw ging het niet goed. De windpeluw is naar buiten toe gekanteld gelegd en dat is niet goed voor de gewichtsverdeling op de windpeluw. Dit vanwege de grote druk van het toch al zware wiekenkruis met as en bovenwiel.

De windpeluw had zo'n 2 à 2,5 cm naar binnen toe gekanteld moeten zijn, om het zwaartepunt van de druk binnen de constructie te houden. Ook dit moet nog verholpen worden.

Bovendien zijn de keer- en weerstijl verkeerd aan gescherfd. Daar het lager van de as vastgelegd moet worden en op gewigd wordt tussen deze twee stijlen hadden de liplassen een kwartslag gedraaid moeten worden. Dezelfde fout als met de treklatten van het gevlucht!

Bovendien neem je gezien het werk en de kosten van het aanscherpen, gewoon twee nieuwe balken. (Goedkoper en sterker)

6. Het linker voorspantbeen is te kort gehouden. Hierdoor staat het spantbeen niet op de spantring zoals het rechter spantbeen, maar ernaast. Door het maken van een soort van klamp wordt de druk over gebracht op de spantring. Doordat het linker spantbeen korter is ligt de nokbalk scheef in de kap, en is er nog minder ruimte tussen de vang met bovenwiel en het kapbeschoot, wat problemen geeft met de vang en het afstellen er van.

De nokbalk rust voor en achter niet op de beide spanten zoals zou moeten, maar hangt aan het beschoot.

(Vermoedelijk gekomen bij het hijsen van de kap, of door het gebruik van de vang.)

7. De stortkaren aan de muur boven de steenkuipen van de beide koppels zijn om onduidelijke redenen zo'n 7 cm meer van de muur opgehangen. Hierdoor is het haast niet meer mogelijk de schijflopen uit zijn werk te halen. Door U is toegezegd dat de stortkaren weer op de oorspronkelijke plekken teruggeplaatst zullen worden. Ergo, een te vergeefse actie!

Men heeft vermoedelijk gedacht dat het naar binnen plaatsen van de stortkaren, de muurkant van het stortkaar droog zou blijven, maar dat geldt alleen voor muren die loodrecht gemetseld zijn maar niet voor molenmuren, die naar binnen gemetseld zijn.

8. Het is al zo'n honderd jaar een beproefde methode om de bovenkanten van de spruiten af te dekken met gegalvaniseerd plaatijzer om het inwateren van de bovenkant van de balken te voorkomen. Het is een beproefd middel want de bedekking ging net zo lang mee als de balk

Molenmakerij Wilten

Adelaarstraat 30 3514 CE Utrecht Telefoon 030-2717352
Kamer van koophandel te Utrecht nr. 30079357
Bankrelatie R.A.B.O. rek.NL56RABO030.21.53.853.

zelf meestal zo'n 40 'a 50 jaar. Bovendien is dit een mechanisch sterke oplossing, er kan een ladder tegen aan worden gezet of een steiger op worden gelegd zonder schade.

Bij de afgelopen restauratie van de molen hebben de leden van de directie van de gemeente gemeend om de goede constructie te verwijderen en daarvoor in de plaats een kwalitatief slechtere constructie voor terug te plaatsen. (Een omgekeerde zinken dakgoot compleet met kralen op latten gelegd en gesoldeerd !). Deze kwetsbare constructie met kans op lekkage heeft boven dien nog het nadeel dat door het looizuur in de eiken balken, het zink-werk wordt opgevreten. Geen verbetering, maar een verslechtering en daarmee een onbegrijpelijke keuze.

9. De leden van de directie, verantwoordelijk voor de restauratie, hebben in verband met het vochtprobleem besloten de stuc laag aan de binnenkant van de molen op de lui- en steenzolder met diamant frezen te verwijderen zodat de steen zou kunnen ademen.

Kennelijk heeft men geen onderscheid kunnen maken tussen mechanische eigen schappen van materialen of organisch eigenschappen. Men heeft die stuc laag reeds in het begin van de vorige eeuw aangebracht, om er voor te zorgen dat deze twee zolders droog genoeg waren om er op een verantwoorde manier graan en meel te kunnen opslaan en te verwerken.

Met het verwijderen van de stuc laag zijn nu alle zolders even nat. Als het hard regent moet ik buiten schuilen.

Boven dien is met het verwijderen van de stuc laag veel historisch materiaal zoals aantekeningen van molenaar en oprichter Jan Korevaar, waar hij de verschillende gewassen had opgeslagen, voorgoed verloren gegaan.

Buitendien is daarmee ook de vertrouwde uitstaling van het interieur, exemplarisch voor deze molen, compleet naar de knoppen geholpen. Deze dure ingreep heeft verder geen enkel doel gediend.

Tijdens de restauratie heeft U besloten van af de stelling tot aan de kap in de steigers te moeten zetten. Gezien de vijf lagen van het metselwerk die boven in de romp zijn aangepakt, hadden die ook over de hand gemetseld kunnen.

Dit had deze onnodige steigerkosten kunnen besparen en ten goede kunnen komen aan de molen.

Om bovenstaande redenen heb ik bij de overdracht de molen niet geaccepteerd in deze toestand.

Samenvattend kom ik tot de conclusie dat het niet verstandig is geweest van de leden die de directie vormde en verantwoordelijk zijn voor de restauratie en de werkzaamheden, de pachter en gebruiker van het monument buiten de restauratie te houden, en daarbij de restauratie zwaar onderschat hebben. Tot driemaal toe heb ik U aangeboden om mee te denken en mee te praten over de restauratie omdat ik, gezien het verleden, kennis van zaken heb omtrent deze molen, maar tot drie keer toe heeft U glimlachend dat aanbod van tafel geveegd. Dit ondanks het feit dat ik al 42 jaar praktiserend zelfstandig molen-maker en -bouwer ben. Reeds 40 jaar heb ik aan deze molen als molenmaker mogen werken. Maar ook dat ik dit jaar 50 jaar praktiserend molenaar ben. Des tijds "cum laude" geslaagd voor het molenaars examen en hier al 31 jaar pachter /molenaar van de "Rijn & Zon"

Graag had en heb ik mijn diensten ingezet voor een geslaagde restauratie van deze enige historische molen in de stad. U heeft echter beslist dat het anders moest.

Molenaar Wilten

Adelaarstraat 30 3514 CE Utrecht Telefoon 030-2717352
Kamer van koophandel te Utrecht nr. 30079357
Bankrelatie R.A.B.O. rek.NL56RABO030.21.53.853.

En zo kon het gebeuren dat ik ten tijde van de restauratie mijn werkgebied heb gezocht in Brabant, en dat U een Brabantse molenbouwer heeft ingehuurd voor de restauratie in Utrecht, en wij elkaar dus twee maal per dag op de snelweg tegen kwamen in de file op weg naar ons werk of naar huis. (waarom milieu zone?)

Omdat de leden van de directie de touwtjes strak in eigen hand hebben gehouden zijn zij ook de genen die direct verantwoordelijk zijn voor het behaalde resultaat. Daar zij goed betaald worden voor dit werk en deze functie, moet men als belastingbetaler er op kunnen vertrouwen dat de restauratie in goede handen is.

Ik acht dan ook de leden van de directie hoofdelijk aansprakelijk en verantwoordelijk voor de resultaten van hun werk.

Het is geen oplossing om de verantwoordelijken weg te sturen en te vervangen, dat vraag ik niet, maar wel dat de leden van de directie zelf uit eigen middelen, men zal wel W.A. verzekerd zijn, hun fouten herstellen.

Ook hier heb ik U reeds in mijn brief van 12 April 2015 al op gewezen. Nu is het in deze recht staat zo geregeld dat wie bepaalt, ook betaalt. Daad en verantwoordelijkheid zijn in werkelijkheid niet los te koppelen van elkaar. Dit voorkomt ook dat het management zorgeloos en ongelimiteerd hun hobby botvieren op kosten van de belastingbetaler. Het management van de stad Utrecht heeft helaas zo langzamerhand internationale vermaardheid verkregen door de vele bureaucratische missers, die allemaal te herleiden zijn door dader en verantwoordelijkheid van elkaar te scheiden. (Het verhaal van de nieuwe kleren van de keizer.) Het probleem is dus gemakkelijk op te lossen als men dat wil.

Bij een belastingplicht hoort daar tegenover ook de plicht van de gevestigde orde om de belastinggelden verantwoord en vakkundig te besteden, en niet zoals het nu is gebeurd.

De molen is er op dit moment slechter aan toe dan voor de restauratie!

Daar ik al vanaf 2010 zit te wachten op een goedwerkend ambachtelijke korenmolen en ik daar nog steeds niet over beschik, lijkt het mij goed om op de komende vergadering die wij zullen hebben in Juni hier in de molen, het te hebben over een schadevergoeding voor Windmaalbedrijf Wilten wegens geleden schade en nog te lijden schade door een niet functionerende molen en het niet hebben van de mogelijkheid mijn vak als molenaar conform het met U gesloten contract uit te kunnen oefenen.

U zult er dan ook geen bezwaar tegen hebben dat ik bij dit gesprek wordt bijgestaan door de jurist Mr. J. van der Valk ten einde tot een rechtvaardige oplossing te komen.

Vertrouwend U voldoende te hebben geïnformeerd verblijf ik,
met stijgende hoogachting, in vriendschap,

J.J.Wilten

Molenmakerij Wilten

Adelaarstraat 30 3514 CE Utrecht Telefoon 030-2717352
Kamer van koophandel te Utrecht nr. 30079357
Bankrelatie R.A.B.O. rek.NL56RABO030.21.53.853.
